

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 1 Februarii, 1766.

Huru står det till med Handelns här i
Staden?

Trenne stycken bidraga i synnerhet till et Rikes styrka; mycket folk, utwidgad handel, och wödlingar. Folkhopen kan aldrig ökas, med mindre handeln, eller åkerbruket, främjas och tilltager. Medel till lifs-uppehälle fordras owilkorligen. Hwad hjälper, at barn alstras i fattiga köjor, när de dö bort af hunger och wanskötsel? Hwad hjälper, at låcka in arbetare det ena året, och se dem wandra ut et annat år? Fabriks-ätkaren ser med häpnad, at så måtte ske, när handeln i hastighet stadnar, myntet försvinner, och dyrheten blifwer ändå qwar. Jag pekaf wist icke på Götheborg, om jag sjunger klaga-wisor.

Nej, denna Stad tyks ännu fina
På Swerges himmel, som et ljus;
Un hedras våra Handels-hus
I London, Amsterdamb och China.

G

Ja,

Ja, min Läsare, denna ort åger något af bra på: til bewis tjenar närgående förteckning, eller lista på utskleppade waror i förledet år. Jag skulle nu ledsaga densamma med anmärkningar, om jag wore någon af mine Läsare i denna wetskap öfwerlägsen; hwilket jag med grämelse nekar. Doch wägar jag ej ogera första omdömet om vår järn- och sill-handel.

Utsleppade Waror ifrån Götheborg
år 1765.

Til	Stångjärn.		
	Skep:d	l:d	M
Aberdeen	1758	19	
Airth	839	14	15
Alemouth	829	17	10
Alowa	510		
Amsterdam	6839	9	10
Belfast	887	2	15
Berwick	794	1	10
Borrowstones	770		
Bremen	44	7	5
Bristol	375		
Cadir	728	2	10
Camphier	585	13	
Crail	840	17	15
Dansig	40		
Dublin	1299	19	5
Dumfries	585		
Dundalk	972	10	15
Dundie	2101	17	
Transport 20802 12 10			

	Transport		
Dunkirkven	120		
Dysart	300		
Emdden	700		
England	345		
Frankerike	489	19	5
Glaskow	459	2	15
Grenock	292		
Hamburg	2541	8	5
Harlingen	60		
Helsingör	150		
Hull	12458	15	5
Husum	320		
Irland	3871	10	
Irvine	758	12	
Ipswich	596	11	10
Kirkubright	810		
Lefwerpool	4252	12	5
Leigh	825		
Lieth	2938		10
Linn	1128	15	5
Lissabon	1130	12	5
London	17226	19	10
Lübeck	120		
Madera	826	4	5
Maldon	231	19	5
St. Malo	1117	1	5
Mebelhafwet	557	18	10
Memel	340		
Middelburg	100		
Newcastle	7854	3	10

Transport | 83724 | 18 |

	Transport			
Newerz	83724	18		
Perth	781	4		
Scotland	4101	4		
Tripton	50			
Wells	843	15	10	
West-Indien	45		10	
Whitby	1005	11	15	
Wolgast	300			
Narimouth	1771	15	10	
Stettin	320			
Stockton	2505	3	10	
Sunderland	751	16		
	Summa	96655	8	15
Finare Järn* och Smide		3947	17	11

* Sfwer Järn-handeln anmärkes i almänhet, at, som densamme bätat Herrar Exporteurer ojämförligen uti sednare åren; så har ock utskepningen ansenligen tiltaget, näml. från 80 til 96000 Stepp:d, om jag ej misminner mig. Det wore wist en önskelig och löslig sak, om järnprisen bragtes högt hos Utländningen; imedlertid glæder mig ej litet, när jag hörer, at en summa penningar, förwandlad i järn, inom et par år gifwet en winst af 50 på hundradet; en sak, hwaringen hemlighet göres. Det är ock afgjort, at samme wære Storhandlare, som riktat sig under den höge Coursen, afwentyra nog, om prisen hådanester slutas i Dalertal. Huru arbetar icke den fattige Vulcanus, för at wärma sig; han bränner därtillmed alle wære skogar up. Omssider löner Mercurius honom, som en dagakarl: Är det icke så?

- 986 Skeppd. 19 lispd. 10 Mk. Stål.
 381 Skeppd. 16 lispd. 2 Mk. Spif.
 96 Skeppd. 9 lispd. 13 Raff. Postassa.

Diversē

Jag märker därefter, at Gøtheborg utskęppat i år snart en tredje del af Swenska järnet, som ärligen utgår. Det war för mycket sagt. Hur nu? Stiger icke hela vår järn-utførsel til 300,000 Skepp:d? Utan twiswel. Men det war för mycket sagt, at Gøtheborg utskęppat, hwad Engelsmannen til äfventyrs ej mindre med wære Banco-sedlar köpt, än med egna fartyg afhemtat. Jag älskar denna Nation kanste mer, än egne landsmän, det är, öfvermåttan; och det för flera orsaker: undrar ej heller, at den som kommet från de lyfsalige öarne hit, får omsider hemsukan. Men at så älskelige Medborgare blifwa för så liten tid Gøtheborgare, och draga ej allenast en winst ur Riket, som hörer detsamma naturligen til, utan rikta tillika sine Correspondenter, jag wil ej säga Committenter; är en Politisk uselhet hos oss, äfwen som i Portugal; hwilken jag med suckar beöfrar, emedan jag icke en gång är i stånd, at utse något enda botemedel. Kallan leder sig förmodeligen från en rik handels-ödra, som kan ej uphemtas af så händer, det är af våra egna. Fragter och Rederier kunde julöna mödan här, som annorstädes: men man förtjenar mer på annat. Gøtheborg äger wändeligen flera ladningar, än skepp; och om det kunde, med måttelig skatning i sina hwalf, upwäga hela Wermeländska järnet: så wägar det doch icke spelet, af fruktan för misbud på försälnings-orten; at förtiga den omögelighet, som hemligaste förstånd (eller huru?) med Utlandningen, äggadt af inbördes afund eller tåflan, emot alla förslag upkastar.

Diverse Waror.

- 75 Skeppb. 1 Lispd. 4 Mk. Mun.
 109 Tunnor Beck.
 929 Tunnor Esära.
 9969 $\frac{1}{4}$ Tunnor Sill, utrikes försänd f.

159

† Om Herrar Handlande sådt öfwerhufwud 3 Ritsdaler för tunnan; så winner Sverige denna gången på Götheborgska sille-sångsten allena 300,000 Ritsdaler af sine grannar, och därtill med en anseelig låtning uppå des utlånsta Bietualie-wåg: doch kommer för salt och tunneband, åfwenksom för fragter, och hward mera, någon aförtning at göras.

Wid detta tilfålle må jag ej underlåta, at wid sillesaltningen göra följ. wälmenta påminnelser.

1) Anser jag de så kallade bonde-tunnor för nog odugliga, så för banden, som för wirket och hopsätningen; hwarigenom händer, at banden falla af, och lakem utrinne.

2) Borde saltet ligga et par år, innan det brukas til sillesaltning: annars är det smält i förtid, och både salt och lake förlorade.

3) Bör saltet ej sparas; fölgagteligen hållas i lägsta pris, och tullen til den änden snarare minskas, än höjas. Annars äro wåre Medtåflare i skänd, at lätteligen undersälja oss.

4) Borde sille-saltningen til åfwentryrs inkrankas inom dem, som weta affättning, och kunna tåla någon utdrägt af tid, innan de nödgas at försälja waran.

5) Wore rådeligt, at et litet Handels-Collegium inwärtades, för at rådgöra om Exporternas destination, at ej ältför stor myckenhet af sill anländer til samma ort, och wanpris således uppkommer.

6) Borde

- 159 Lunnor rökt dito.
 51013 Kanner Sille- Tran.
 20 Hjerdingar Makril.
 26614 $\frac{7}{12}$ Lofster Bræder och Battins.
 292 Hjerdingar Såpa.
 57 Lunnor Enebær.
 109 St. Furubjelfar.
 6 St. Master.
 253 St. Bomsparrar.
 228 St. Handspik.
 121 St. Spiror.
 130 St. Baljor.
 87 Par Åror.
 10 dito Dsekar?
 13 dito Gettrar.
 13 dito Skoffor.
 18 dito Stolar.
 2 St. Canapeer.
 4500 Skålp. Krut.

78

6) Borde hwar sille- saltare låta sit namn och stämpel sättas på hwar tunna sill, och därmed all wrafning uphöra; men idkaren wid förlust af waran hållas til all upständelig noghet och tillsyn.

7) Synes en person ej kunna, med sin och det almännas fördel, bestyra om altför stora partier, t. e. 10000 tunnor sill, inom 2 eller 3 månader: ty sillen bör stå någre dagar at sjunka: således tal näppligen största salteri mer än 5000 tunnor årligen.

Detta förslag hemställles, med wördnad för lag, til behörig estertanke. Huru Riket skal framdeles undwika en kostbar känning af utländska tunneband och släfwer, får man ej denna gången utföra.

78 buffen Tobaks - Pipor.

12 St. Måssings Dör - låsar.

15575 $\frac{1}{2}$ Alm. Järrikes Klåden.

560 Tunnor Stenkål.

Öst. Indiska Waror för S:mt D. 5045678. i d.
Mera framdeles.

Sluteligen märkes, at vår införsel är nu, som förr, en Swenskt hemlighet. Underligt, at, då så mycket annat blifwet i ljuset bragt uti förledet år, saker af sådan beskaffenhet stola för almänhetens ögon undandömas. Det tros, at spannemål, win och brånwin, salt och silke, casse, tobak och papper, utgöra de drygaste poster. Så försäkras ock, at utförslen ej allenast i Göttheborg, utant mest i alla våra Stapelstäder, wida öfwergår all bekant införsel. Hwar stadnar då öfwerstötet? Ty penningar ser man inga.

Kundgörelser.

Den 5 innerwarande månad, blifwer på Uddewalla Stads Auktions - Kamare försäldt Salteriet Swanesund, beläget uti Uddewalla Stårgård, och bestående af 2 sillebodas af korswirke och bråder, med 16 st. kar: har wid pass 150 tunnors rymd, baljor, tråg, stoffor, m. m. en salt - bod af timmer, och et Tran - sjuderi med 2 innemurade pannor af 500 Kannors rymd.

Den 17 dennes och följande dagar, warda genom offentlig Auktion, på Säteriet Gullbringa, försälde allahanda husgeråds - saker, bestående af koppar, järn - saker, trä - bråte och sång - klåder; äfwen gårds - och trågård - redskap, allehanda häste -, bostaps -, swin - och små - kreatur.